

מראי מקומות - ביצה

לו.

א. דלמא אתי לאשווי גומות

הק' הריטב"א בשבת (קכז), למא חיישין לזה, הא ר"ש ס"ל דדבר שאינו מתכוין מותר. והוסיף בתוס' ר' פרץ כאן, דהא שמואל גופי' ס"ל כר' שמעון. ותימצו דהכא חיישין דלמא אתו לאשווי גומות במתכוין, שישכח שהוא שבת. וכן מבואר במאירי כאן, שכ' דחיישין דכיון שיראה שאוצר פנוי מכל וכל, ויראה שאוצרו אינו שוה, אפשר שיבא להשוות הגומות.

ב. או דלמא, התם דאיכא בטול בהמ"ד אמרת

לא, הכא דליכא בטול בהמ"ד מיבעיא

הק' הפני יהושע, הא הול"ל בהך סברא גופא, כיון דשבת חמיר ולא אתו לזלזולי בי' אסור, כ"ש ביו"ט דקיל, ואתי לזלזולי, כדאמר' באבעיא קמייא. ותי' דלא שייך הך סברא דיו"ט קיל ואתי לזלזולי אלא לענין טרחא וטלטול מוקצה, דגזרי' דאידי דקיל אתי לזלזולי לטרוח ולטלטל אף שלא לצורך, כיון דאפי' הוצאה גופא מותר ביו"ט לצורך, ומש"ה שייך לגזור שלא לצורך, משא"כ הכא משום חשש דאשווי גומות, שהכל יודעין דבנין וסתירה אסור ביו"ט כמו בשבת, וכל החשש של אשווי גומות הוא משום שישכח שהוא שבת, וחשש זה שייך בדיוק ביו"ט כמו בשבת, ואין זה החשש שייך לענין זלזול כלל.

ג. אין כלי ניטל אלא לדבר הניטל

ע' באור זרוע (שבת, אות ל"ז), שכ' דטעמא דאין כלי ניטל אלא לצורך דבר הניטל הוא משום דהוי טלטול שלא לצורך השבת, שעיקרו של טלטול זה הוא לצורך אותו דבר, ודבר זה גופא אינו ניטל בשבת.

ד. אין כלי ניטל אלא לדבר הניטל

הק' הרשב"א, א"כ איך אמרי' לעיל (כט.) דקודר אדם קב או קביים שעורים ונותנם לפני בהמתו, ושנינו אין אובסין את הגמל אבל מלעיטין אותו, והלא הבהמה אינה ניטלת. ותי' דכיון דמותר למשוך הבהמה ע"י אפסר, א"כ חשיב כדבר הניטל (ואף דסכ"ס מוקצה היא, ומה שמותר למשכה ע"י אפסר הוא משום דבאמת אי"ז חשיב שהוא נוטל הבהמה, אלא דהבהמה הולכת מאליה, מ"מ לענין הדין של אין כלי ניטל אלא לדבר הניטל, ולכאן' הוי גילוי על הגדר של דין זה דאין כלי ניטל אלא לדברי הניטל, ויש לעי' בכל זה).

ה. תנן נותנין כלי תחת הדלף בשבת

דהיינו, דהגמ' סבר' דמיירי בדלף שאינו ראוי, וא"כ חזינן דמותר לטלטל אף לצורך דבר שאינו ניטל. והק' הרשב"א, אם מיירי בדלף שאינו ראוי, א"כ איך מותר לו לעשות כן, הא מבטל כלי מהיכנו. ותי' דההיתר הוא משום דהוי גרף של רעי, ואע"פ דאמר' דאין עושין גרף של רעי לכתחלה, שאני הכא דאדרבה, הגרף הכא, והוא מביא כלי רק להוציאו. וכ' הרשב"א דא"כ מוכח מהכא דלר' יצחק דס"ל דאין כלי ניטל לצורך דבר שאינו ניטל, היינו אפי' בגרף של רעי, דאל"כ הא יכול ליישב לר' יצחק כמו לעולא, דאמר' דע"כ בגרף של רעי מיירי. אבל תמוה לומר כן, שהרי אפי' הגרף עצמו מותר לטלטל משום כבוד הבריות, ואיך אפשר לומר דאסור לטלטל כלי לצורך הגרף של רעי. ולכן כ' דע"כ לא מיירי בגרף של רעי, אלא ע"כ בדלף הראוי מיירי לכ"ע, ומה דסבר' הגמ' דמיירי בדלף שאינו ראוי והק' לר' יצחק, ה"ה דהי' יכול לומר ולטעמין ולהק' לעולא דהא מבטל כלי מהיכנו הוא, אלא דבכמה מקומות מצי לאקשווי הכי ולא מקשה, אבל למסקנא דאמר' דדלף הראוי הוא, לכ"ע הוא.

ו. דאיכא דבש

הק' תוס' בשבת (מג.), וכן הק' הרשב"א כאן, מה בכך דאיכא דבש, מ"מ מוקצה הוא, שהרי אסור לרדות דבש בשבת. ותי' דמיירי ברדיות ומונחות שם בכוורת. א"נ, רגילות שיש דבש צף ע"ג חלות, ואותו אי"צ רדיי'. אבל הריטב"א שם תי' דסוגיין אתי כמאן דס"ל דמה דאמר' רבנן דהרודה בדבש פטור, היינו פטור ומותר.

ז. אותן שתי חלות מוקצות הן

פרש"י, לדבורים. והק' הרש"ש, הא מסקינן לעיל דמוכן לכלבים הוי מוכן לאדם. ועוד, אטו מאכל בהמה שהוא מסתפק מהן מוקצה. ותי' דשאני הכא שהוא מקצה אותם שלא יטלטלם משם, אלא שיהיו מונחים במקומן לאכילת דבורים.

ח. ה"ק אע"פ שחשב עליהן, ובלבד שלא יתכוין לצוד

פרש"י, אף בשחשב, בא ללמדך שיש צד איסור במתכוין לצוד, ואע"ג דעיקר הצלה מפני הגשמים מכיון. וע' בעבודת יו"ט שהעיר דלכאן' אי"ז רבותא כלל, הרי סכ"ס דעתו הי' לצוד, ומה לי דעיקר כוונתו היתה מפני הגשמים, ע"ש מש"כ בזה.